

Vergaderjaar 2019–2020

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 481

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 mei 2020

Met deze brief bied ik u namens het kabinet de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid (LNG) 2020–2024 aan¹. Ik licht allereerst de aanleiding toe, waarna ik u informeer over de verschillende elementen die in de LNG aan bod komen. Vervolgens sluit ik af met mijn reactie op enkele toezeggingen.

Aanleiding landelijke nota gezondheidsbeleid

Iedere vier jaar brengt het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de LNG uit. Dit is zo vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg)². In de LNG worden de landelijke prioriteiten op het gebied van publieke gezondheid beschreven. Het geeft hiermee richting aan het lokale gezondheidsbeleid van gemeenten. Ik vind het belangrijk dat de LNG gemeenten ondersteunt en verder helpt. Door middel van een zorgvuldig proces heb ik deze LNG dan ook voor het eerst samen met de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) en een afvaardiging van gemeenten, GGD-en en kennisinstituten opgesteld. Dit heeft een unieke samenwerking opgeleverd die ik ook vanuit het bestuurlijk overleg publieke gezondheid zal voortzetten.

De landelijke nota en de COVID-19 pandemie

Waar het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in de vierjaarlijkse Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) van 2018³ nog schreef over de positieve ontwikkelingen op het gebied van volksgezondheid, heeft het nieuwe coronavirus het toekomstscenario veranderd. Het coronavirus maakt dat de focus in Nederland meer dan ooit op de gezondheid ligt; op de effecten voor Nederlanders op de korte en de lange

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Wet publieke gezondheid, art. 13, lid 1

³ Kamerstuk 32 793, nr. 313

termijn. Het is daarom belangrijk om te kijken naar wat er nu speelt en hoe we samen de pandemie het hoofd kunnen bieden. Ook is het belangrijk om vooruit te blijven kijken en niet uit het oog te verliezen welke stappen zijn gezet en wat wij nog meer kunnen doen om onze gezondheid verder te versterken. De huidige programma's van het kabinet en gemeenten helpen hier al bij.

Om vooruit te kijken richten wij ons met deze LNG op wat wij de komende vier jaar samen nog meer kunnen doen om Nederland gezonder te maken – aanvullend op wat wij al deden en los van de aanpak van het coronavirus.

Leeswijzer

Om een kader te scheppen voor de samenwerking tussen Rijk en gemeenten start ik de LNG met een gezamenlijke visie op gezondheidsbeleid. Hierin beschrijf ik samen met gemeenten hoe gezondheidsbeleid tot stand moet komen en wat ieders rol hierin is.

Vervolgens formuleer ik ambities en handelingsperspectieven voor vier gezondheidsvraagstukken, namelijk:

- Het verbeteren van de gezondheid in de fysieke- en sociale leefomgeving;
- het verminderen van gezondheidsachterstanden;
- het verlagen van de druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen;
- het bijdragen aan het vitaal ouder worden.

Deze vier gezondheidsvraagstukken komen voort uit de Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) 2018⁴ en zijn specifiek gekozen, omdat deze gezondheidsvraagstukken een grote ziektelast veroorzaken, leiden tot de grootste gezondheidswinst voor kwetsbare groepen of kunnen leiden tot kostenbeheersing in de zorguitgaven. Bovendien vormen de gezondheidsvraagstukken een aanvulling op de beleidslijnen en landelijke programma's die al lopen, zoals het Nationaal Preventieakkoord⁵.

Kernpunt LNG: breed perspectief op gezondheid

Met de LNG wil ik het thema gezondheid breed op de agenda zetten. Een gezondheidsprobleem staat namelijk veelal niet op zichzelf, maar hangt samen met problemen op andere beleidsdomeinen. Zo kan ook een aanpak buiten het gezondheidsdomein leiden tot gezondheidswinst. *Health in all Policies* (HiaP) wordt dat genoemd. Denk bijvoorbeeld aan de positieve effecten die een gezonde fysieke en sociale leefomgeving kan hebben op de participatie, het welbevinden en de gezondheid van burgers.

Vanuit dat brede perspectief ga ik samen met gemeenten aan de slag om de gezondheid van burgers te verbeteren, over de grenzen van beleidsdomeinen heen. Aangezien het gaat om complexe problematiek, is een lange termijn inzet nodig. Het houdt dus niet op bij deze publicatie. De VNG neemt de regie om ontwikkelagenda's op te stellen voor thema's die zich bij uitstek lenen voor een domeinoverstijgende aanpak. Bij de start richten deze agenda's zich op drie thema's: 1) verminderen gezondheidsachterstanden, 2) gezondheidsbescherming in de fysieke leefomgeving, 3) van denken vanuit ziekte naar denken vanuit gezondheid. Zo werken het rijk en gemeenten samen aan beleid op de volksgezondheid van nu en van de toekomst.

⁴ Kamerstuk 32 793, nr. 313

⁵ Kamerstuk 32 793, nr. 339

Reactie op toezeggingen

Tweemaal heb ik uw Kamer een toezegging gedaan met betrekking tot de LNG. Zo heb ik uw Kamer ten eerste in het Algemeen Overleg Preventiebeleid van 17 mei 2018 (Kamerstuk 32 793, nr. 312)- alwaar de SP haar bijbehorende 12-puntenplan⁶ indiende – toegezegd dat het verminderen van gezondheidsachterstanden een belangrijke plaats zou krijgen in de LNG. De voorstellen uit dat plan heb ik meegewogen bij de totstandkoming van de ambities en handelingsperspectieven bij dit gezondheidsvraagstuk.

Als tweede heb ik – zoals toegezegd in het Wetgevingsoverleg over het jaarverslag 2018 van 18 juni 2019 (Kamerstuk 35 200 XVI, nr. 18) – onderzocht of het mogelijk is een ambitie met streefcijfer te formuleren voor het verminderen van gezondheidsachterstanden. Bij het opstellen van de LNG is hier met verschillende partijen naar gekeken en zijn wij tot de conclusie gekomen dat het niet opportuun is een streefcijfer te koppelen aan het verminderen van gezondheidsachterstanden, hoewel wij wel achter dit streven staan. Zo focussen wij ons – zoals de WRR⁷ ook adviseert – niet meer op de verschillen in gezondheid, maar op het behalen van gezondheidswinst bij mensen met gezondheidsachterstanden. In dat licht is de LNG geschreven en zijn voor het verminderen van gezondheidsachterstanden twee ambities geformuleerd.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis

⁶ https://www.sp.nl/sites/default/files/twaalfpuntenplan_verkleining_segv.pdf

⁷ <https://www.wrr.nl/publicaties/policy-briefs/2018/08/27/van-verschil-naar-potentieel.-een-realistisch-perspectief-op-de-sociaaleconomische-gezondheidsverschillen>